

Przyjazne dziecku prawodawstwo: Kluczowe pojęcia

Co to są prawa?	3
Co to jest „dobro dziecka”?	4
Co to jest „ochrona przed dyskryminacją”?	5
Co to jest „ochrona”?	6
Co to jest „sąd”?	7
Co to jest „postępowanie” albo „sprawa”?	8
Co to jest „postępowanie cywilne”?	9
Co to jest „postępowanie karne”?	10
Co to jest „przesłuchanie”?	11
Zeznania dzieci.	12
Kto to jest „ofiara”?	13
Kto to jest „osoba oskarżona”?	14
Kto to jest „świadek”?	15
Co to jest „prawo do informacji”?	16
Co to jest „prawo do bycia wysłuchanym”?	17
Co to znaczy „poufność”?	18
Czym zajmują się policjanci?	19
Kto to jest „advokat”?	20
Kto to jest „prokurator”?	21
Kto to jest „sędzia”?	22
Kto to jest „pracownik socjalny”?	23
Kto to jest „psycholog”?	24
Kto to jest „opiekun prawny”?	25
Na czym polegają obowiązki rodziców?	26
Inne osoby, które zapewniają wsparcie.	27
Kiedy postępowania w sądzie są „przyjazne dzieciom”?	28
Co to są „pokoje przyjazne dzieciom”?	29
Co to jest „informacja przyjazna dzieciom”?	30
Co oznacza „unikanie nieuzasadnionego opóźnienia”?	31

Co to są prawa?

Prawa oznaczają rzeczy, które każde dziecko na świecie, również Ty, powinno móc robić i mieć.

Na przykład, wszystkie dzieci powinny mieć możliwość chodzenia do szkoły, do lekarza, kiedy są chore. Wszystkie dzieci powinny być też dobrze traktowane, co znaczy, że nie wolno stosować wobec nich przemocy.

Co to jest „dobro dziecka”?

Kiedy dorośli podejmują decyzje, które dotyczą Ciebie, powinni zastanowić się, czy to, co postanowili, będzie dla Ciebie dobre. Powinny wybrać to, co jest dla Ciebie najlepsze.

Na przykład, kiedy rodzice się rozwodzą i trzeba zdecydować o tym, gdzie i z kim dziecko powinno zamieszkać, ważne jest to, co jest dobre dla dziecka, a nie to, co jest dobre dla mamy albo taty.

Co to jest „ochrona przed dyskryminacją”?

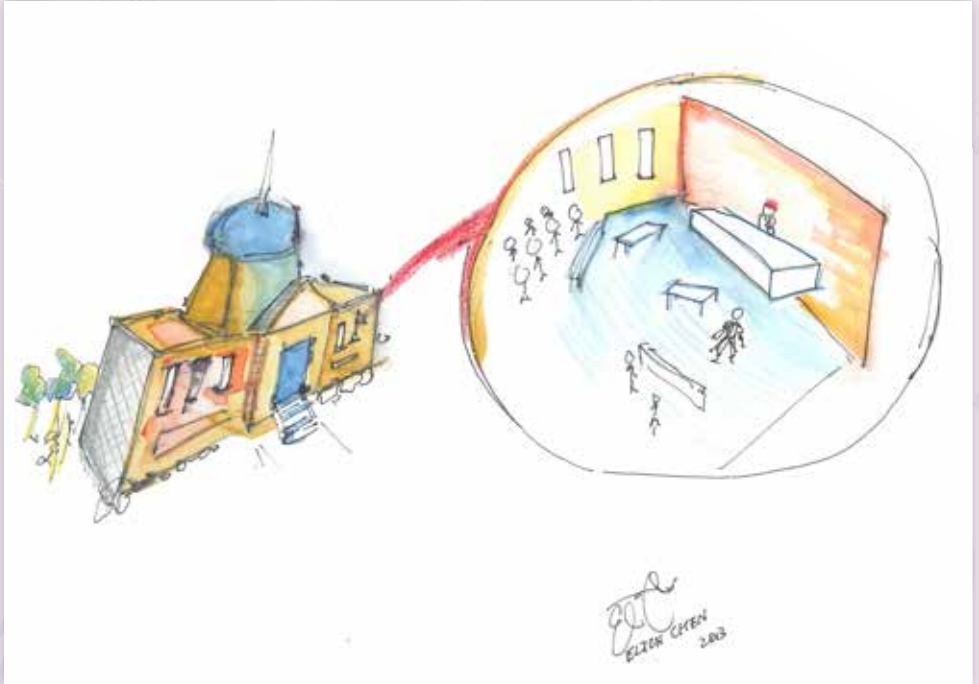
Wszystkie dzieci należy traktować tak samo, bez względu na to, kim są, gdzie mieszkają, co robią ich rodzice...

Trzeba jednak pamiętać, że są dzieci, które potrzebują szczególnej pomocy, na przykład dzieci, które są biedne, mogą potrzebować pieniędzy na podręczniki; dzieci, które jeżdżą na wózkach inwalidzkich będą potrzebowały pomocy, żeby wejść do budynku, w którym są schody, a dzieci, które nie słyszą lub nie mówią, będą potrzebowały pomocy osoby, które zna język migowy.

Co to jest „ochrona”?

Ochrona jest czymś, co sprawia, że się nie boisz, że ktoś albo coś zrobi Ci krzywdę. Dzieci należy chronić przed krzywdą. Dlatego też dzieci powinny prosić o pomoc osoby, które wiedzą, co zrobić, żeby je chronić, na przykład nauczycieli, jednego z rodziców lub inne osoby, którym ufają.

Co to jest „sąd”?

Sąd jest miejscem, w którym osoby, które mają problem, rozmawiają i próbują rozwiązać ten problem przy udziale sędziego. Ludzie w sądzie wysłuchają, co każda z nich ma do powiedzenia i zdecydują, jak rozwiązać problem. Dziecko może odpowiadać na pytania w innym miejscu, nie w sądzie. W ten sposób dorośli chronią dzieci.

Co to jest „postępowanie” albo „sprawa”?

Postępowanie (zwane też czasem „sprawą”) oznacza wszystko to, co dzieje się wtedy, gdy sąd stwierdzi, że ktoś zrobił coś niezgodnego z prawem albo wtedy, gdy można rozwiązać problem między ludźmi. Może to zająć trochę czasu i trzeba będzie wysłuchać kilku osób, które opowiedzą, co się wydarzyło i co myślą, o całej sprawie. Na końcu sędzia podejmie ostateczną decyzję.

Co to jest „postępowanie cywilne”?

Postępowanie cywilne (nazwane czasem „sprawą cywilną”) ma miejsce wtedy, kiedy różne osoby dorosłe pracujące w sądzie rozmawiają, w jaki sposób rozwiązać problem pomiędzy dwojgiem lub większą liczbą ludzi.

Na przykład, kiedy rodzice postanawiają, że nie chcą już dłużej razem mieszkać, decyzja o tym, z kim zamieszka dziecko jest podejmowana podczas postępowania cywilnego.

Co to jest „postępowanie karne”?

Postępowanie karne (nazywane czasem „sprawą karną”) ma miejsce wtedy, kiedy różne osoby dorosłe pracujące w sądzie badają sprawę i stwierdzają, czy przestępstwo zostało popełnione i jakie będą tego konsekwencje.

Co to jest „przesłuchanie”?

Przesłuchanie to spotkanie, podczas którego różni ludzie rozmawiają i przyglądają się temu, co się wydarzyło. Tymi ludźmi są: sędzia; adwokaci; osoba oskarżona o to, że złamała prawo (osoba oskarżona); osoba, która została skrzywdzona (ofiara); osoba, która widziała/słyszała, że zostało zrobione coś niezgodnego z prawem (świadek); i czasami ludzie, którzy się w jakiejś sprawie nie zgadzają, np. para, która się rozwodzi.

Zeznania dzieci

Dzieje się to wtedy, kiedy jedna osoba lub więcej osób zadaje ci pytania, na temat tego, co się stało lub co słyszałeś (słyszałaś) bądź widziałeś (widziałaś). Możesz nie odpowiadać na te pytania, które sprawiają, że czujesz się nieswojo lub odczuwasz strach, lub które mogą postawić w trudnej sytuacji osobę, którą kochasz.

Kto to jest „ofiara”?

Ofiarą jest osoba, która została skrzywdzona przez kogoś albo coś.

Kto to jest „osoba oskarżona“?

Osoba oskarżona to taka osoba, o której się mówi, że zrobiła coś niezgodnego z prawem.

Kto to jest „świadek”?

Świadek to osoba, która widziała lub słyszała, co się stało, albo wie coś, co może pomóc w wyjaśnieniu prawdy o tym, co się stało.

Co to jest „prawo do informacji“?

Dorośli powinni wyjaśnić Ci, gdzie możesz znaleźć pomoc, kiedy będziesz musiał (musiała) iść do sądu oraz jak długo tam zostaniesz, kto tam będzie, co się wydarzy, jakie pytania będą Ci zadawać oraz w jaki sposób prawo może Cię chronić. Powinni również powiedzieć, jaką decyzję podjęto w Twojej sprawie i co to oznacza dla Ciebie.

Co to jest „prawo do bycia wysłuchanym”?

To prawo oznacza, że ludzie tacy jak sędziowie, adwokaci i policja słuchają tego, co mówisz. Na przykład, w sądzie możesz chcieć, żeby wysłuchał Cię sędzia lub adwokat. Nie zawsze jest to możliwe. Na przykład nie zostaniesz wysłuchany

(wysłuchana), jeśli tego nie chcesz, lub jesteś za młody (młoda) lub jeżeli wtedy czułbyś (czułabyś) się nieswojo.

Twoje zdanie musi zostać wzięte pod uwagę. Może się jednak zdarzyć, że decyzja podjęta przez dorosłych nie będzie zgodna z tym, czego Ty chcesz. W takim przypadku, dorośli powinni wyjaśnić Ci, dlaczego tak się stało.

Co to znaczy „poufność”?

Poufność oznacza, że tylko ludzie, którzy troszczą się o Ciebie, mogą wiedzieć o tym, co Ci się przydarzyło. Jednak to, czego się dowiedzieli, muszą zachować w tajemnicy, chyba że zagraża Ci niebezpieczeństwo.

Na przykład, jeżeli rozmawiasz ze swoim adwokatem, psychologiem czy pracownikiem socjalnym... o swoich problemach, nie ma on prawa nikomu powiedzieć o tym, co od Ciebie usłyszał, chyba że coś Ci zagraża.

Czym zajmują się policjanci?

Policjanci dowiadują się, o tym, że ktoś złamał prawo, zapisują, co się wydarzyło, zatrzymują ludzi, którzy robią coś złego. Poza tym policjanci wsadzają ludzi do więzienia, jeśli sędzia uzna, że ci ludzie złamali prawo. Policja musi zawsze traktować Cię z szacunkiem i dbać o twoje bezpieczeństwo.

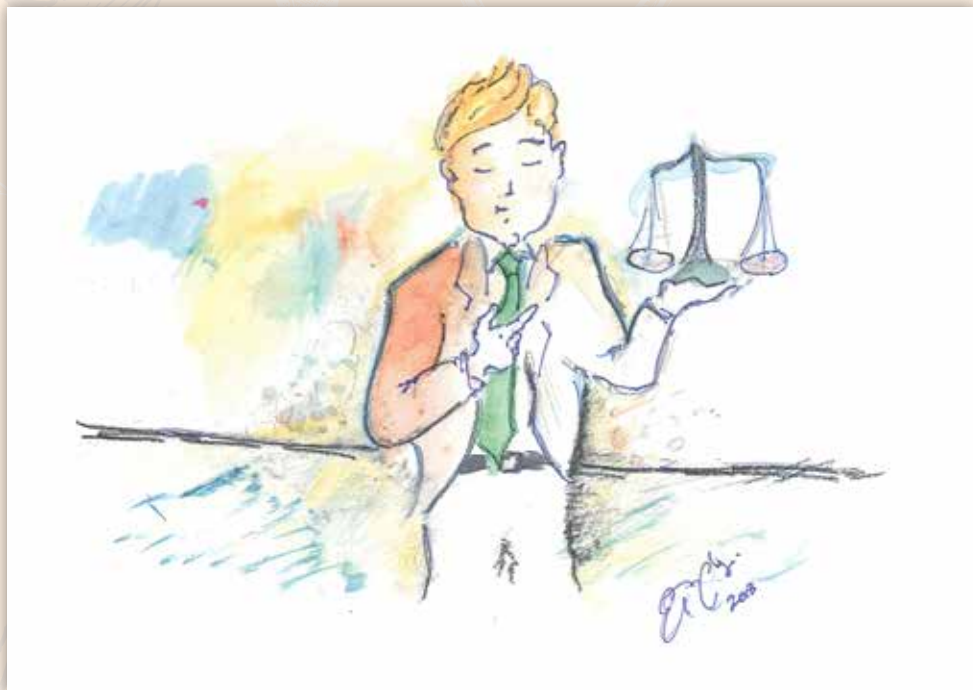
Kto to jest „adwokat”?

Adwokat dba o to, żeby twoje prawa były przestrzegane a proces w sądzie był uczciwy. Jeśli czegoś nie rozumiesz albo nie czujesz się bezpiecznie, możesz porozmawiać ze swoim adwokatem, który wyjaśni Ci, w jaki sposób może Ci pomóc. Adwokat musi zachować w tajemnicy wszystko, co mu powiesz.

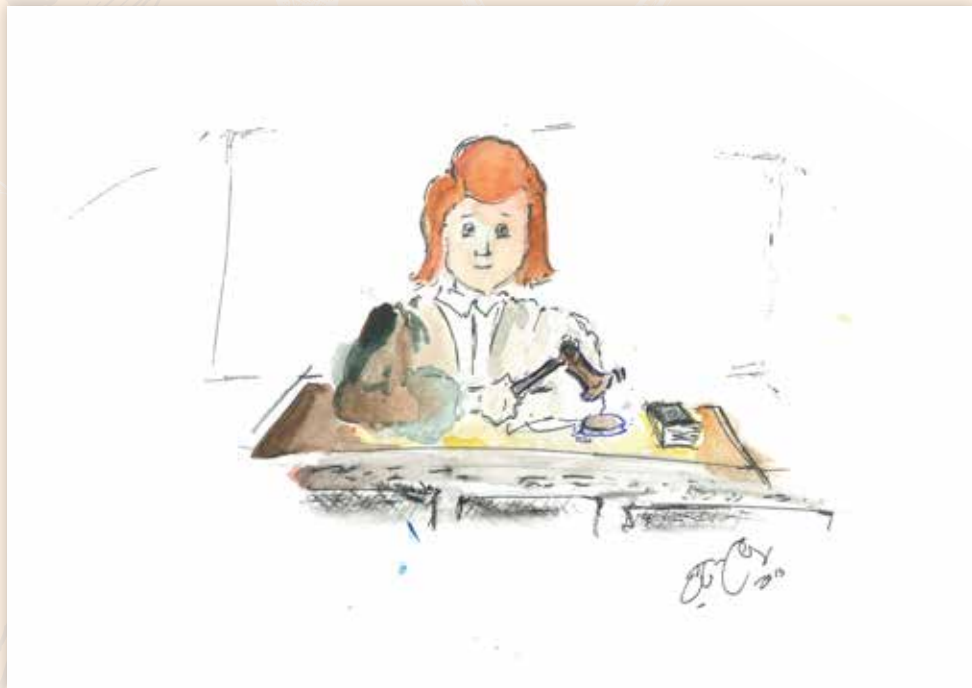
Również osoba oskarżona o zrobienie czegoś niezgodnego z prawem ma adwokata, którego zadaniem jest pokazanie, że oskarżony jest niewinny.

Kto to jest „prokurator”?

Prokurator to osoba, która musi pokazać i udowodnić, że wydarzyło się coś niezgodnego z prawem i że osoba oskarżona jest winna. Prokurator broni również praw ofiar i świadków. Prokurator pracuje dla rządu a jego zadaniem jest dbanie o bezpieczeństwo wszystkich i udzi, którzy mieszkają w Polsce tak jak Ty.

Kto to jest „sędzia”?

Sędzia jest osobą, która dba o przestrzeganie prawa i reguł obowiązujących w sądzie. Sędziowie decydują o tym, czy prawo zostało złamane i próbują znaleźć rozwiązanie problemu, jaki powstał pomiędzy różnymi ludźmi.

Kto to jest „pracownik socjalny”?

Pracownik socjalny to osoba, która może Ci pomóc na różne sposoby. Pracownik socjalny decyduje o tym, w jaki sposób należy Cię chronić i dbać o twoje bezpieczeństwo w sytuacji zagrożenia; może on zadawać pytania, żeby dowiedzieć się, czy masz kłopoty; może poradzić Ci, żebyś zgłosił się do osób, które mogą Ci pomóc.

Kto to jest „psycholog”?

Psycholog to ktoś taki, z kim możesz rozmawiać, o tym jak się czujesz. Jeśli jesteś zły (zła), smutny (smutna) albo boisz się... możesz powiedzieć o tym psychologowi. Psycholog wysłucha Cię i poradzi co zrobić, żebyś znowu poczuł (poczuła) się lepiej.

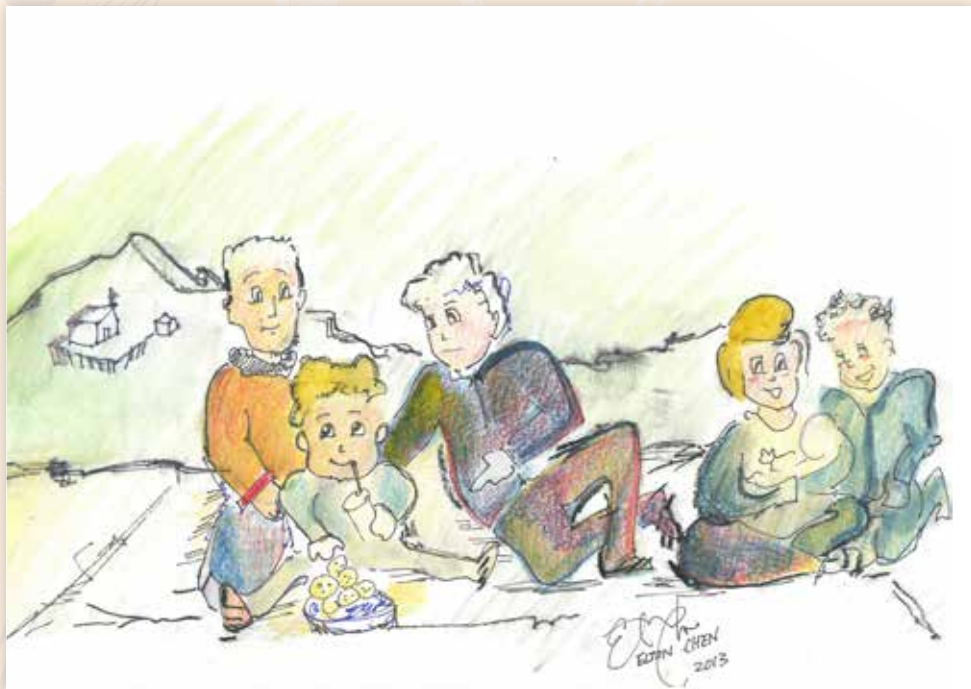
Kto to jest „opiekun prawny“?

Opiekun prawny to osoba dorosła, która opiekuje się dzieckiem, jeżeli nie ma ono rodziców lub nie są oni w stanie się nim zająć.

Na przykład jeśli dziecko nie ma rodziców i opiekuje się nim babcia, to ona jest opiekunem prawnym.

Na czym polegają obowiązki rodziców?

Najczęściej to rodzice mają obowiązek opiekować się Tobą. W niektórych rodzinach dzieckiem opiekuje się tylko mama albo tylko tata, w innych oboje rodzice. Zdarza się jednak, że rodzice mają problemy ze sobą nawzajem lub mają problemy osobiste i z tego powodu krzywdzą siebie nawzajem. Podczas sprawy w sądzie mogą zostać zapytani, co myślą o Twojej sytuacji.

Inne osoby, które zapewniają wsparcie

Podczas gdy Twoja sprawa jest omawiana w sądzie, inni ludzie, oprócz tych, których już wymieniliśmy, mogą Ci pomagać. Mogą tłumaczyć to, co mówi się w sądzie na język, który rozumiesz, jeśli nie mówisz tym samym językiem, którym mówi się w Polsce. Mogą również pomagać Ci na inne sposoby, jeśli masz inne potrzeby.

Kiedy postępowania w sądzie są „przyjazne dzieciom”?

Postępowanie w sądzie jest przyjazne dzieciom wtedy, kiedy czujesz się dobrze traktowany (traktowana) w trakcie postępowania, bez względu na to, dlaczego w nim uczestniczysz.

Co to są „pokoje przyjazne dzieciom”?

Kiedy idziesz do sądu, na posterunek policji albo spotykasz ludzi, którzy zadają Ci pytania, powinieneś (powinnaś) trafić do przyjemnego pokoju, w którym możesz zostać i w którym dobrze się czujesz. W tym pokoju mogą być zabawki, kredki i ołówki, książki, konsola do gier, jedzenie i napoje... i powinieneś (powinnaś) czuć się tam dobrze i bezpiecznie.

Co to jest „informacja przyjazna dzieciom”?

Informacje i rady, które dostajesz powinny być dla Ciebie zrozumiałe. Dorośli powinni rozmawiać z Tobą w przyjazny i jasny sposób. Powinieneś (powinnaś) móc zadawać tyle pytań, ile potrzebujesz, żeby wszystko zrozumieć.

Co oznacza „unikanie nieuzasadnionego opóźnienia”?

Kiedy sytuacja dziecka jest omawiana w sądzie, wszystkie osoby, które zajmują się sprawą, powinny działać szybko, a sędzia powinien podjąć decyzję tak szybko, jak to możliwe. Oznacza to, że decyzje i procedury nie powinny być opóźniane.

PRZYJAZNE DZIECKU PRAWODAWSTWO: KLUCZOWE POJĘCIA

- WYKAZ TERMINÓW OGÓLNYCH
- WYKAZ UPRAWNIEŃ SZCZEGÓLNYCH
- WYKAZ OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W POSTĘPOWANIE SĄDOWE
- PRZYJAZNE DZIECIOM ASPEKTY POSTĘPOWANIA

European Union Agency for fundamental rights
Schwarzenbergplatz 11
1040 Wien
Austria

